

Vägledning till blanketten ”Ansökan om tillstånd för explosiva varor”

För att handläggningstiden ska vara så kort som möjligt är det viktigt att du som ansöker om tillstånd för explosiv vara sänder in rätt och kompletta handlingar tillsammans med din ansökan.

Nedan följer en vägledning till ansökningsblanketten om tillstånd för explosiva varor med sidhänvisning till ”förvaringshandboken”. ”Förvaringshandboken” finns tillgänglig på www.sorf.se.

Ansökan om:

Kryssa för den ruta som är aktuell för ansökan, (fler rutor kan vara aktuella för en och samma ansökan).

- Nytt tillstånd.
- Ny tillståndsinnehavare, se 20§ FBE (2010:1075). Befintligt tillstånd skall bifogas.
- Förlängning av befintligt tillstånd, när hantering sker i samma mängd, samma förvaringsplats, verksamhet mm men tillståndstiden ska förlängas. Befintligt tillstånd skall bifogas.
- Förändring av befintligt tillstånd, vid förändring av mängd, förvaringsplats, verksamhet mm. Befintligt tillstånd skall bifogas.
- Förvärv, det finns två alternativ:
 1. Man köper explosiv vara och förbrukar direkt, t ex vid sprängarbete, utan att först förvara varan. Då behöver man inget förråd.
 2. Man köper varor och lägger i förråd för framtida användning.
- Förvaring, måste kryssas om man har förråd och vill förvara egen eller annans explosiva vara.
- Handel med explosiva varor. Kryssas av den som bedriver handel med explosiva varor t.ex. en vapenhandlare som säljer ammunition och företag som säljer fyrverkerier.
- Överföring av explosiva varor. Den som köper explosiva varor ska söka överföringstillstånd för att få överföra varorna från säljaren till förråd eller direkt till arbetsplats om varorna ska förbrukas samma dag.

Överföringstillstånd behövs inte för:

- ammunition
- pyrotekniska artiklar
- varor avsedda för användning av försvaret eller polisen

- Godkännande av föreståndare. Föreståndare ska utses av tillståndshavaren och godkännas av tillståndsmyndigheten. Föreståndarna har ansvaret för att hanteringen av de explosiva varorna som innehas bedrivs enligt gällande lagstiftning och villkor i tillståndet. En och samma person kan vara både tillståndshavare och föreståndare.

1. Sökande

Här ska personnummer, namn och adress, alternativt företagets organisationsnummer och adress till företaget som gör ansökan finnas med. (Det är den som avser att bedriva verksamheten som ska söka tillståndet.)

2. Föreståndare *(se sidan 41 i förvaringshandboken)*

Personuppgifter för den eller de som ska vara föreståndare för företaget/förrådet (kan vara samma person som söker tillståndet). Det ska vara hemadress till personerna (ej adress till arbetet).

Bifogad meritlista (CV), dokument som visar ansvarsområde, befogenheter och avtal om föreståndaruppdraget för de som utsetts till föreståndare. Om föreståndaren och den som söker tillståndet är samma person behövs inget avtal om föreståndaruppdraget. Om en extern person har anställts som föreståndare ska det också finnas dokumentation som visar att personen ifråga är medveten om och har accepterat föreståndaruppdraget.

3. Hanterad typ och mängd

Här ska sökande beskriva vilka typer av explosiva varor som ska hanteras. Riskgrupp och samhanteringsgrupp ska anges. Om ansökan även gäller förvaring ska de mängder som ska förvaras av respektive varuslag anges. Detta kan även göras i en bilaga som skickas med om utrymmet är för litet.

Information om riskgrupper och samhanteringsgrupper

Riskgrupper *(mer info finns på sidorna 19-21 i förvaringshandboken)*

1.1 Ämnen och föremål med risk för massexplosion (en massexplosion är en explosion som påverkar så gott som hela lasten praktiskt taget samtidigt). Exempel: Sprängämnen.

1.2 Ämnen och föremål med risk för splitter och kaststycken men inte för massexplosion. Exempel: Militära pansarskott, vissa PU (t.ex. Krockkuddar)

1.3 Ämnen eller föremål med risk för brand, och mindre risk för tryckvåg, splitter och kaststycken men inte massexplosion,
(a) vars förbränning ger upphov till avsevärd strålningsvärme, eller
(b) vilka brinner efter varandra och ger upphov till mindre verkan genom tryckvåg eller splitter och kaststycken. Exempel: Vissa fyrverkerier.

1.4 Ämnen och föremål med endast obetydlig explosionsrisk i händelse av antändning eller initiering under transport. Verkningarna är i stort sett begränsade till kollit och det kan inte förväntas splitter av betydande storlek eller utbredning. Brand utifrån får inte

orsaka praktiskt taget samtidig explosion av så gott som hela kollits innehåll. Exempel: Ammunition till handeldvapen, vissa fyrverkerier.

1.5 Mycket okänsliga ämnen med risk för massexplosion men med mycket liten sannolikhet för initiering eller för övergång från brand till detonation under normala transportförhållanden. Ett minimikrav är att de inte får explodera vid test med yttre brand.

1.6 Extremt okänsliga föremål utan risk för massexplosion. Föremålen innehåller endast extremt okänsliga detonerande ämnen och där sannolikheten för oavsiktlig antändning eller utbredning är försumbar.

Samhanteringsgrupper (mer info finns på sidorna 32-33 i förvaringshandboken)

A. Tändämne

B. Föremål som innehåller tändämne och färre än två effektiva säkerhetsanordningar. Vissa föremål såsom sprängkapslar, apterade sprängkapslar och tändhattar ingår, även om de inte innehåller något tändämne.

C. Krut (utom svartkrut) eller annat deflagrerande explosivämne eller föremål som innehåller sådant explosivämne.

D. Sprängämne, svartkrut eller föremål som innehåller sprängämne, i samtliga fall utan tändsystem och utan drivladdning, eller föremål som innehåller tändämne och som har två eller fler effektiva säkringsanordningar.

E. Föremål som innehåller sprängämne utan tändsystem, men med drivladdning (annan än sådan som innehåller en brandfarlig vätska eller gel eller hypergola vätskor).

F. Föremål som innehåller sprängämne med eget tändsystem, med drivladdning (annan än sådan som innehåller brandfarlig vätska eller gel eller hypergola vätskor eller utan drivladdning).

G. Pyroteknisk sats, eller föremål innehållande pyroteknisk sats, eller föremål som innehåller både explosivämne och lyssats, brandsats, tårgassats eller röksats (utom föremål som aktiveras av vatten eller innehåller vit fosfor, fosfider, pyrofort ämne, brandfarlig vätska eller gel eller hypergola vätskor).

H. Föremål som innehåller både explosivämne och vit fosfor.

J. Föremål som innehåller både explosivämne och brandfarlig vätska eller gel.

K. Föremål som innehåller både explosivämne och giftigt kemiskt medel.

L. Explosivämne eller föremål som innehåller explosivämne med särskild risk (t.ex beroende på aktivering vid kontakt med vatten eller på närvaro av hypergola vätskor, fosfider eller pyrofort ämne), som kräver separation av varje enskilt slag.

N. Föremål som endast innehåller extremt okänsliga detonerande ämnen.

S. Ämnen eller föremål så förpackade eller utformade att all verkan genom vådatändning, oavsiktlig initiering eller oavsiktlig funktion begränsas till kollit, såvida inte kollit har skadats av brand. I så fall är dock all verkan av tryckvåg eller splitter och kaststycken så begränsad att brandbekämpning eller andra nödåtgärder i kollits omedelbara närhet inte väsentligt inskränks eller förhindras.

4. Förrådets/försäljningslokalens läge (se sidorna 22 – 30 i förvaringshandboken).

Här ska sökanden beskriva förrådets läge och vilken typ av förråd som ska användas:

- Är det ett friliggande förråd, dvs. ett förråd som inte har annan verksamhet i lokalerna eller annan förrådsverksamhet.
- Om förrådet ligger i byggnad med annan verksamhet, ska det förklaras vilken typ av verksamhet som förekommer i byggnaden och ungefär hur många som vistas i byggnaden samtidigt.
- Förråd i mark kan vara t ex tunnel, gruva eller bergrum.
- Skyddsobjekt; hur långt är avståndet till skyddsobjekt och vilken typ av skyddsobjekt finns nära.

5. Förrådets konstruktion (se sidorna 6 – 16 i förvaringshandboken). *Tillträdesskydd* (se sidorna 6-9 i förvaringshandboken)

Varje förråd ska vara skyddat på så sätt att utformning och utförande hindrar tillträde för obehöriga. Till exempel får inte friliggande förråd ha fönster. Obehöriga ska inte heller kunna påverka de explosiva varorna. Tillträdesskyddet ska vara anpassat till varornas begärlighetsgrad. *För mer information om begärlighetsgrader se nedan alt. sidan 7 i förvaringshandboken.*

Information om begärlighetsgrader

Explosiva varor delas in i tre begärlighetsgrader beroende på hur stöldbegärliga de anses vara. Kraven på förrådets tillträdesskydd blir högre ju mer stöldbegärlig en explosiv vara är.

Begärlighetsgrad

A = Mycket stöldbegärliga

B = Stöldbegärliga

C = Mindre eller ringa stöldbegärliga

Sprängämnen

B - Halvfabrikat för sprängämnen

B - Sprängämnen i bulk

A - Detonerande stubin

A - Övriga sprängämnen

Krut och pyrotekniska artiklar

C – Stenspräckare

B - Pyrotekniska satser

B – Krut

C - Drivladdningar för modellraketer

C - Fyrverkerier, tillståndsbefriade konsumentartiklar (avsedda för allmänheten)

Fyrverkerier med tillståndskrav (ej avsedda för allmänheten) i:

B– riskgrupp 1.1 och 1.2

C– riskgrupp 1.3 och 1.4

C - Nödraketer

B - knallskott, eldmarkeringar

C – Pyroteknisk säkerhetsutrustning för fordon (PU)

Övriga pyrotekniska artiklar i:

B– riskgrupp 1.1 och 1.2

C– riskgrupp 1.3 och 1.4

Ammunition

A -pansarbrytande ammunition

B - Övrig ammunition till handeldvapen

A – Tårgaspatroner

B – Rökammunition

A – Pansarskott

A - Övrig militär ammunition till annat än handeldvapen

Tändämnen

A - Alla slags tändämnen

Tändmedel

A - Sprängkapslar

B –Tändhattar

C - Krutstubin

B - Tändrör, tändkolvar med mera

Begärlighetsgrad A kräver ett förråd konstruerat enligt EN 1143-1 eller motsvarande standard i Turkiet. Förrådet kan även vara konstruerat på ett sådant sätt att sökanden anser att förrådet uppfyller kraven för EN 1143-1 (en beskrivning av förrådet ska då bifogas ansökan).

Begärlighetsgrad B kräver ett förråd konstruerat enligt SS 3492 eller motsvarande standard i EES eller Turkiet. Förrådet kan även vara konstruerat på ett sådant sätt att sökanden anser att förrådet uppfyller kraven för SS 3492 (en beskrivning av förrådet skall då bifogas ansökan).

Förråd för begärlighetsgrad C ska ha hänglås och beslag i minst hänglåsklass 2 enligt Svenska Stöldskyddsföreningens norm SSF 200:4 eller motsvarande krav i annan stat inom EES eller Turkiet. Explosiva varor i begärlighetsgrad C får även förvaras i plåtskåp med trepunktslås eller motsvarande. Förrådet kan även vara konstruerat på ett sådant sätt att sökanden anser att förrådet uppfyller kraven (en beskrivning av förrådet ska då bifogas ansökan). MSB kan även godkänna förråd för de olika begärlighetsgraderna.

Information om brandskyddskrav (se även sidorna 9-10 i förvaringshandboken)

Förråd som riskerar att utsättas för brand utifrån ska vara utfört i lägst brandteknisk klass EI 30. Detta krav gäller *utöver* kraven på tillträdesskydd, vilka beskrivs i standarderna EN 1143 och SS 3492. Standarderna innehåller inga krav på brandklassning. EI 30 innebär att förrådet ska kunna stå emot en yttre brand i 30 minuter enligt ett standardiserat test. Ett fristående förråd på öppen mark eller i skog anses inte löpa risken att utsättas för brand utifrån om inga brännbara föremål finns i dess närhet. Skog betraktas inte som brandfarlig även om träd är brännbara.

Brandskyddskravet gäller inte för:

- förvaring av färre än 1000 PU (pyroteknisk säkerhetsutrustning för fordon, bl a krockkuddar)
- mindre än 25 kg pyrotekniska artiklar i riskgrupp 1.3 och 1.4 (förutom PU)
- explosiva varor på försäljningsplats då försäljning pågår
- fristående förråd på öppen mark eller i skog där avståndet mellan förråd och brännbara föremål (ej träd) är minst 5 m i alla riktningar.

En vanlig innervägg med dubbla 13 mm gipsskivor på 70 mm träreglar uppfyller EI 30. Andra exempel på konstruktioner som uppfyller EI 30 finns t ex i förvaringshandboken.

Släckutrustning lämplig för att bekämpa mindre bränder i förvaringens närhet *måste* finnas i alla förråd för tillståndspliktig förvaring av explosiva varor.

Tillträdesskydd och brandskydd är båda skalskydd som kan uppfyllas av olika skal utanför varandra. Man kan t ex placera ett förråd med godkänt tillträdesskydd inne i ett utrymme med godkänt brandskydd.

Friliggande förråd för förvaring av mer än 500 kg explosiva varor ska ha åskskydd. Kravet på åskskydd gäller *inte* förvaring av enbart fyrverkeriartiklar i originalförpackningar eller andra varor i riskgrupp 1.4.

Om förvaringen medför högre antändningsrisk än zon E3 genom att explosivämnen kan spridas i form av damm, ånga eller på annat sätt ska en klassning av förrådet eller den del av förrådet där antändningsrisk kan förekomma utföras enligt SÄIFS 1988:2. Klassning av ett område innebär fastställande av riskzoner och deras utbredning. Klassningen ska dokumenteras i en klassningsplan. Om de explosiva varorna förvaras i öppnade och oskadade originalförpackningar är risken för spridning i normala fall så liten att ingen klassning behöver göras.

Åskskydd (sidan 12 i handboken)

Friliggande förråd för förvaring av mer än 500 kg explosiva varor ska ha skydd mot åsknedslag. Där så krävs ska sökanden bifoga en beskrivning av förrådets åskskydd

Elinstallationer och klassning (sidan 12 i handboken)

Elinstallationer i förråd för explosiva varor ska vara utförda enligt Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter (ELSÄK-FS 2004:1). Om det vid förvaringen finns risk för att de explosiva varorna avger damm eller ångor som kan antändas av t ex gnistor från elutrustning, ska en klassning av förrådet eller de delar av förrådet där antändningsrisk kan förekomma göras. Klassningen utförs enligt föreskriften SÄIFS 1988:2. och klassningsplanen ska bifogas ansökan.

6. Överföring av explosiva varor inom Sverige

Om sökanden sedan tidigare har tillstånd för innehav och förvaring av explosiva varor ska en kopia av detta finnas med som en bilaga till ansökan om överföringstillstånd. Den person som är godkänd som föreståndare för förvaringen kan vanligtvis godkännas även som föreståndare för överföringen om inte sökanden anger andra önskemål.

Giltighetstiden för ett överföringstillstånd får inte vara längre än giltighetstiden för tillståndet för innehav och förvaring.

Bestämmelser om överföringstillstånd finns i föreskrifterna SÄIFS 1997:5 och SRVFS 2005:1

7. Följande dokument bifogas ansökan

Dessa dokument krävs för att ansökan ska kunna behandlas. Handläggning av ärendet kommer inte att påbörjas förrän ansökan är komplett.

Klassningsplan

En klassningsplan ska enligt SÄIFS 1988:2 tas fram om det finns risk för antändning av den explosiva varan. Vid klassning indelas riskområdet (det utrymme där förvaringen sker) in i en eller flera av zonerna E1, E2 eller E3. Detta medför till exempel särskilda krav på elektrisk utrustning och andra potentiella antändningskällor.

Zon E1 innebär ett riskområde vid hantering inom vilket damm, ånga, kondensat eller sublimat av explosivämne under normal drift kan förekomma i beaktansvärd omfattning.

Zon E2 innebär ett riskområde vid hantering (utom förvaring) inom vilket damm, ånga, kondensat eller sublimat av explosivämne endast undantagsvis kan förekomma i beaktansvärd omfattning, eller icke dammande hantering av explosiv vara förekommer men där ändå särskilda krav måste ställas på den elektriska installationen.

Zon E3 innebär ett riskområde inom vilket enbart förvaring sker av explosiv vara med sådan inneslutning att explosivämne inte kan spridas. Om de explosiva varorna förvaras i öppnade, oskadade originalförpackningar är risken för spridning i normala fall så liten att ingen klassning behöver göras.

Utredning om risker för olyckor

Riskutredning ska utföras enligt § 7 i lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och bifogas tillståndsansökan. Riskutredningens omfattning kan variera och anpassas utifrån verksamhetens komplexitet. *Läs mer om riskutredning i förvaringshandboken sidorna 17-18.* Gäller ansökan förvaring och tabellernas avstånd inte uppfylls (se *SRVFS 2006:10*) krävs särskild riskutredning.

8. Underskrift

Skrivs under av firmatecknare hos det företag som avser driva verksamheten

Övrig information

Avsyrning

Efter att tillstånd sökts skall en avsyrning utföras innan tillståndet beviljas. Vid *avsyrning* kontrolleras att anläggningen byggts/är utförd enligt det underlag som angavs i ansökan och att den uppfyller gällande krav. Vid avsyrningen kontrolleras bland annat de rubriker och punkter som framgår av texten ovan.

Föreskrifter och allmänna råd

Exempel på föreskrifter som gäller för explosiva varor.

Identifiering, överföring:

- MSBFS 2010:3 Föreskrifter om identitetsmärkning och registrering av explosiva varor för civilt bruk.
- SRVFS 2007.2 Föreskrifter om detekteringsmärkning av plastiska sprängämnen.
- SRVFS 2005:1 Föreskrifter om identifiering och om överföring av vissa explosiva varor.
- SÄIFS 1997:5 Ändringsföreskrift till (SÄIFS 1997:5) föreskrifter om import och om överföring av explosiva varor. Ändringarna i SÄIFS 1999:3 finns inskrivna i grundföreskriften.

Förvaring, förpackning, märkning:

- MSBFS 2010:5 Föreskrifter och allmänna råd om förvaring av explosiva varor
- SRVFS 2006:11 Föreskrifter om förpackning och märkning av explosiva varor.
- SÄIFS 1988:2 Föreskrifter om klassning vid hantering av explosiv vara.

Fyrverkeriartiklar:

- (SRVFS 2008:4) Allmänna råd och kommentarer om försäljning av fyrverkeriartiklar till konsumenter.

Pyrotekniska artiklar

- MSBFS 2010:2 Föreskrifter om pyrotekniska artiklar.

Samtliga finns att ladda ned på: <http://www.msb.se>